

Att sy kimono

Att sy en kimono är relativt lätt. Missförstå mig rätt; en kimono kan vara ett otroligt avancerat plagg, men arbetet ligger oftare i själva tyget, i vävnad och broderier, än i att sy ihop det. En kimono består nämligen mest av fyrkantiga stycken och raka sömmar.

Olika typer

Kimono betyder ungefär "något att ha på sig" och enbart namnet i sig antyder att det finns en uppsjö olika typer. Här nedan kommer vi att gå igenom några vanliga typer; modeller som passar bra för ashikalajv. Vi anger vilka som bör väljas för vilken roll, hur materialvalet skall vara, och lite annat. Det finns en del andra dräkter som en kan välja, kimono är inte enda alternativen, men vi hoppas se dem dominera tämligen stort. I vilket fall så är en kimono sällan ett felaktigt val, så länge den är anpassad till rollen. *Fantisera och studera gärna på egen hand och hitta din egen modell. Svårare modeller lämnas därhän i denna text.*

Kort kimono med vida ärm; alternativ med smalare ärm, ärm helt fastsydda. Hålls ihop i midjan med hakama eller ett bälte. Vida ärm kan bindas upp inför fysiskt arbete/strid. Underkimono (gi) och överkimono kan sys med ungefär samma mönster, kan dock variera material/färger mellan lagren.

Senshi

Senshi föredrar en helt fastsydd ärm och bär varianten med vida ärm i vardagslag. För rustning föredras dock den smalärmade varianten, eller den som är öppen i sidan (se nästa sida). Bör vara så lång att benen inte syns genom Hakamas/kobakamas sidoöppningar.

Material:

Dupion eller mkt fint råsidan

Yasai

För yasai passar den smalärmade varianten i de flesta fall. Burakumin och högre tjänare, exvis, kan dock bära en variant med vidare ärm. Det är i så fall vanligt att ärmarna binds upp, för att de skall kunna arbeta enklare.

Material:

Råsidan, hampa, lin, bomull, ev grov dupion för finare roller

Kort kimono med vid arm ej helt fastsydd, kan vara öppen både i armens "baksida" och i kimonons sida.

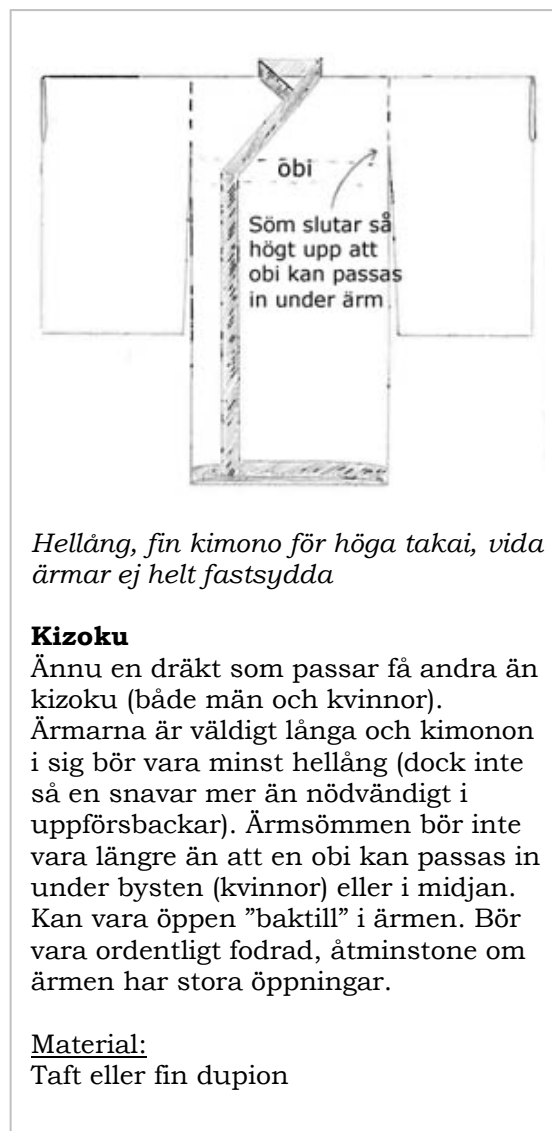
Kizoku/Senshi

Denna typ av kimono passar främst kizoku, kan även användas av senshi under rustning. Används gärna av dem som är mer rörliga, ex gör kampsport som konst. Den bör vara fodrad, gärna med ett snyggt och matchande foder. På bilden t.v. syns underkimonon, som kan vara i samma eller mindre bredärmad variant.

Material:

Taft eller fin dupion

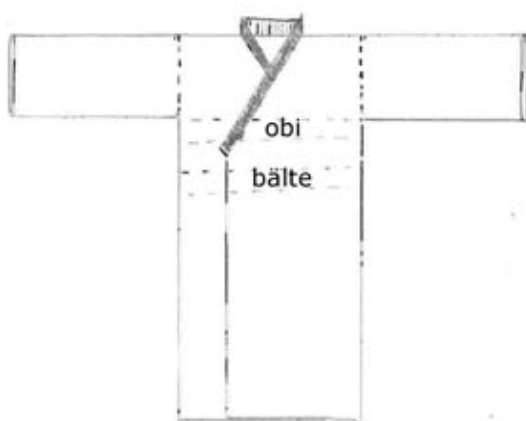
Hellång, fin kimono för höga takai, vida armar ej helt fastsydda

Kizoku

Ännu en dräkt som passar få andra än kizoku (både män och kvinnor). Ärmarna är väldigt långa och kimonon i sig bör vara minst hellång (dock inte så en snavar mer än nödvändigt i uppförsbackar). Ärmsömmen bör inte vara längre än att en obi kan passas in under bysten (kvinnor) eller i midjan. Kan vara öppen "baktill" i ärmen. Bör vara ordentligt fodrad, åtminstone om ärmen har stora öppningar.

Material:

Taft eller fin dupion

Enkel, lång kimono av ungefär det snitt som kallas Yukata – sommarkimono. I olika uppsättningar passar den många olika sorters roller.

Takai

Detta plagg används sällan vid formella tillfällen, men desto oftare vid mer avslappnade tidpunkter. Det är ett utmärkt mönster för sovkimono, en dräkt som en går och badar i, något en senshi tar på sig när hen sätter sig och målar, eller annat.

Material:

I stort sett vilken sorts (fint) tyg som helst, beroende på tänkt användningstillfälle.

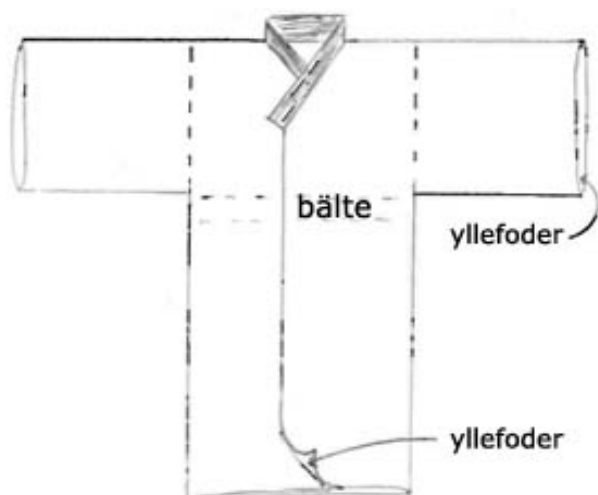
Yasai

Dräkten förekommer i många tappningar och tillfällen. För många är en kimono av denna sort, i det finaste tyg en har råd med, en findräkt för speciella tillfällen. I billigare tyger kan det vara en arbetsdräkt vid arbete som *inte* kräver mycket rörlighet eller vadande på översvämmade risfält.

När shijin bär kimono är det ofta av denna typ, ev tillsammans med en del andra plagg.

Material:

Allt från grova tyger till silke för höga yasai.

Kimonorock, fodrad med tjockt ylle eller liknande.

"Alla" roller

Nätter kan bli kalla även i Ashika och en varm fodrad "kimonorock" är inte fel på de långa vaktpassen. En rock i vattenavstötande silke, fodrad i tjockt ylle, kan göra underverk! Görslämpligen med liten halsringning och inte så mycket omlott. Hålls på plats med utvändigt bälte. En lång slits bak kan behövas för senshi, för att svärdet skall ha någonstans att sticka ut.

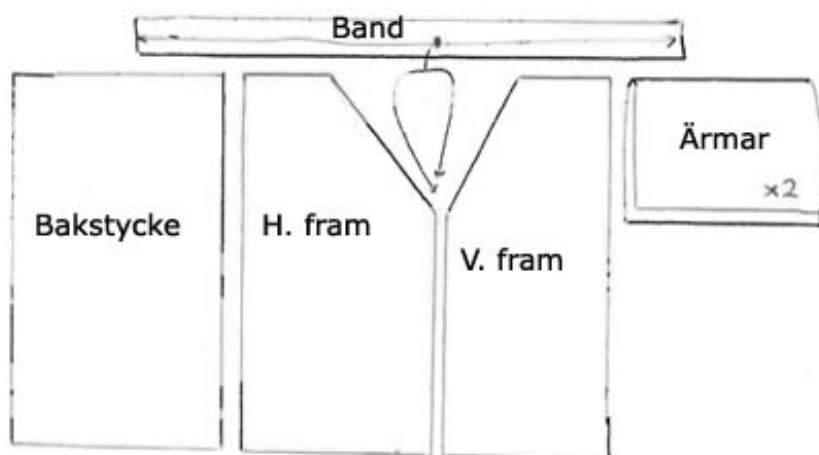
Sy ihop kimonon

En kimono består som enklast av ett bakstycke, två framstycken, två ärmor och ett band. Om en tänker sig att kimonon sytts av tyg med smal bredd (ex för en yasai utan tillgång till fina breda vävstolar) så kan bakstycket delas i två ca 30 cm breda remsor (dvs en söm mitt bak) och likaledes sömmar mitt på framstyckena. Ärmarna bör då inte heller vara bredare, eller delas av sömmar. En söm mitt bak kan vara praktiskt, om en vill ha en slits bak (bättre passform).

1. Börja med att ta ut alla stycken, på ett så tygsparende sätt som möjligt. Bestäm från början vilken sömsmån du vill ha och lägg på den på alla bredder. Tänk på att sömsmånen blir mer i nederkant och ärmslut, om inte kimonon är fodrad. Kantsy vid behov, dvs om du inte skall sy in sömmar för hand. Det är möjligt att låta bli att kantsy om kimonon skall fodras, men med en kantsöm håller den ändå längst.

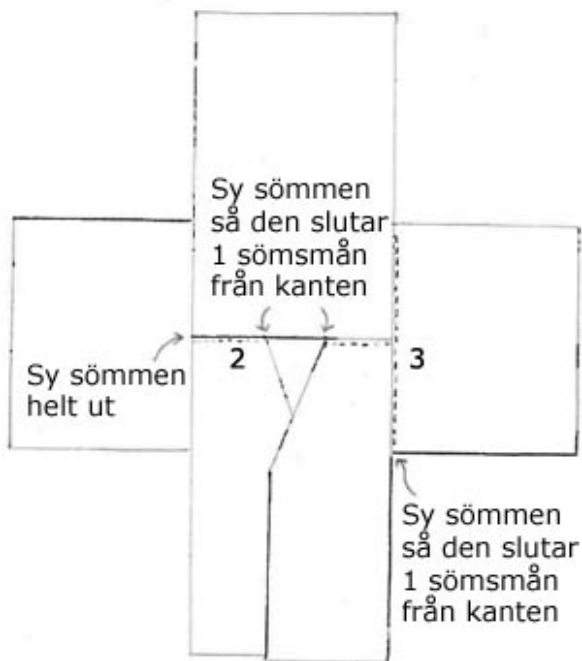
På en fodrad kimono kan du som enklast ta ut styckena av fodertyg i samma storlek som för yttertyget.

Framstyckenas bredd i axeln skall vara halva bakstyckets bredd minus halva halsbredden. En halv halsbredd är i storleksordningen 5-9 cm, beroende på hur bred halsen har och hur tigt kimonon skall sitta.

Lagom bredd på bakstycke är omkretsen runt dina axlar när du står med armarna rakt ner, delat med två (plus sömsmån). Några extra cm på bredden skadar dock inte, kan vara lämpligt speciellt på kizoku-plagg.

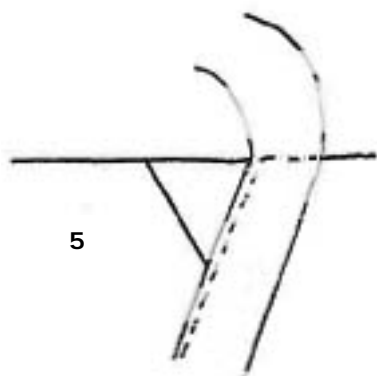
De två ärmarnas längd plus bakstyckets bredd (dvs sträckan från ärmslut till ärmslut på en hopsydd kimono) bör tillsammans vara ca 90% av din längd. Kontrollmät! Gör ärmarna lite extra långa om du är osäker.

2. Sy ihop axelsömmarna. Sy helt ut mot ärmen, men sluta på sömsmåns avstånd från halsöppningen. Du förstår varför när du sedan skall sy på bandet.

3. Bestäm mitten på ärmarna (vikning) och nåla fast med ärmarnas mitt för axelsömmen. Sy fast ärmen. För en ärm som sitter fast helt, skall sömmen sluta en sömsmån från ärmens underkanter. För ärmarna som bara sitter fast halvt så får du helt enkelt mäta upp ett rimligt avstånd från axelsömmen att börja och sluta vid.

4. Sy nu under ärmen och i kimonos sida, i den mån som kimonon skall sys ihop i sidan. För vida ärmarna kan en sy ihop en bit av öppningen (nedtill). Insidan av ärmen kan därigenom fungera som en "ficka".

5. Till sist läggs bandet med kanten mot halsöppningen på kimonos utsida och sys fast med tre sömmar: en längs ena framstycket, en längs nacken, och till sist en längs andra framstycket. Det rekommenderas inte att försöka sy fast hela bandet på en gång, det blir svårt i "hörnena" vid axelsömmen. Vik in bandet och sy fast, helst för hand. Ta sedan och rundfälla andra öppningar och sy ev in sömmar. Klart! Snörning kan läggas till för att kimonon skall sitta ihop bättre fram.

Fodrad kimono: Gör steg 1-4 för både ytter- och fodertygsbitar, så du har två ihopsydda, men inte fällade, kimono utan band. Lägg rätsida mot rätsida och sy ihop nederkanten och ev framstyckena upp till där bandet skall börja. Vräng och lägg kimonon "rätt". Vänd ut ärmarna genom öppningen fram mellan de två lagren och sy ihop (tänk länge så det blir rätt, om du är ovan vid att sy i foder). Sy till sist fast banden, antingen i bara yttertyget eller genom båda lagren. Vänd in och handsy fast. Till sist kan nederkant och ärmöppningar sys till lite så de inte är så "påsigas".

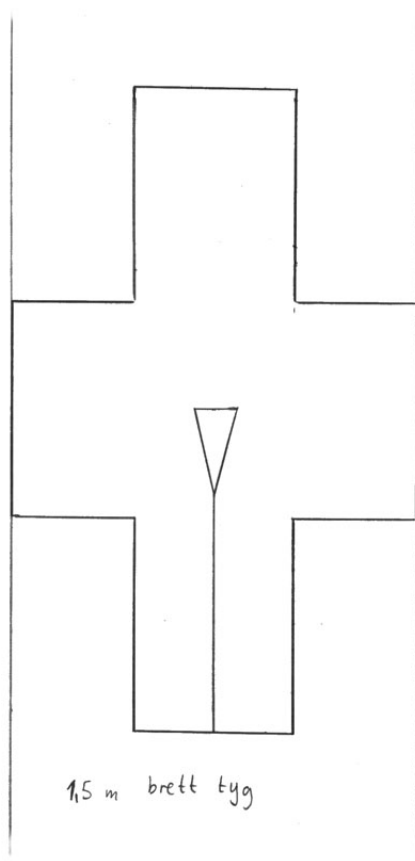

T.v: Bilden visar en "kimono-rock" i silke, fodrad med tjockt ylle. Mycket regnavstötande och värmande!

Kimomon är sydd så att överlappet av de två framstyckena är litet, dvs de är smala (hade bristande material, men detta är ändå ett bra och "korrekt" sätt att sy). Den långa slitsen bak gör att svärdet har någonstans att sticka ut.

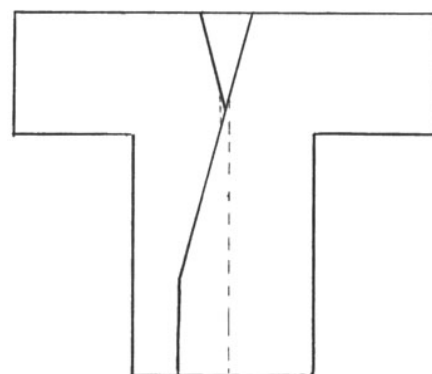
Alternativt sätt

Det finns ett alternativt sätt att ta ut delarna som kan vara lättare, men möjligen mer tygkrävande (kanske inte att rekommendera för dyrt silke). Enligt denna metod så görs fram- och bakstycke, samt förslagsvis även ärmor, i ett stycke. Det är metoden där även ärmarna ingår som är tygkrävande.

Till vänster: Hur en kimono kan tas ut ur ett normalbrett tyg i ett enda stycke, i detta exempel så tas alltså alla delar förutom bandet ut.

Till höger: Så här blir kimomon när den syts ihop i sidan. För att få mer bredd på framstyckena så de överlappar, kan en behöva skarva på extra stycken fram (skarvning vid de streckade linjerna).

Denna metod har den uppenbara fördelen att det går snabbare att sy. Nackdelar förutom ev mer tygåtgång, är att framstyckena blir aningen smala eller måste skarvas, och att bandet blir svårare att sy i nacken.

Den här beskrivna alternativa metoden är minst lika "historiskt korrekt" som den tidigare beskrivna.

Lycka till!

Bilder från våra garderober

Ovan t.v: Kizokukimono i röd/orange dupionsilke, fodrad med röd bomull. Öppen i sidorna. Bandet i hals/fram är jämbrett men sytt så att det är smalt runt halsen men blir vidare när det går utmed framstyckena. Detta är rätt komplicerat och vi vill inte försöka ge oss på att försöka förklara det här.

Ovan t.h: Underkimono för senshi eller yasai. Syntet. Vida trekvartslånga ärmar som är helt fastsydda i kimonon. Ärmsluten är delvis ihopsydda. Just kimonon på bilden visade sig vara aningen trång och framstyckena skulle överlappat mer.

Bilderna t.v: Senshikimono i marinblå dupionsilke med broderi på ryggen. Trekvartslånga vida ärmar som är helt fastsydda i sidan. Bilderna visar hur en kimono kan hängas, en rak galge är att rekommendera.

Bilderna nedan: En underkimono som är i nästan vitt dupionsilke av fin kvalitet och med diskret prickmönster. Fodrad med ett tunt och fint habotaisilke. Ärmarna smala och hellånga. Materialet är helt underbart mot kroppen och håller en vid behaglig temperatur. Bilden t.h. visar kimonons knytning, som är band i midjehöjd som håller fast framstyckena i båda sidorna. Banden är vändsydda, i samma material som kimonon. Tyvärr visade sig den här kimonon vara aningen smal i ärmarna. De smalnar av utåt ärmsluten och blir då lite trånga vid armbågen. En rekommendation är att ärmar är relativt vida och sys jämnvida hela vägen.

